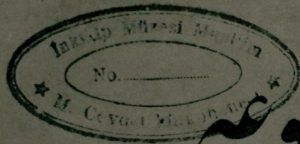

١ كانون ثانی ١٣٣٩ - ١٩٢٣

صائی ۶۷-۱

در دنیای جلد

کی نخب

تاریخ

ایکینچی سلطان مراد زمانده ادرنه

ایکینچی سلطان مراد زمانده ادرنه

ایکینچی سلطان مراد زمانده «بروسه» پایتخت حیانتک صوک شرفی کونلرخی کیردی . سلطان مراد بوتون حاتی عماره میدانلرده کیردییکی حالده «بروسه» ده بته اعماراندن خالی قاللادی . جایی «بروسه» تک ائک کوزل بونده پایدیریغی مرادیه جایی مدرسه سی ، مرادخان عمارتی ، جدرلیک اترنه کندیسنگده تابع اولدیغی کوسترور . اولیا چلی مرادیه جامعدن بحث ایدرکن دیورکه :

«روحانیلی برجامدر . انسان کیچه کوندوز اعتکاف نیتله ایچنده قاله چیققی ایستمن . ایکی قبهلی ، قیله قیوسندن عماره قدر طولی . ۱۵۰ ، عرضی ۶۰ آقاندور . عمارتی ، منبری ، مؤذن محلی ساده ، کوزل ، طرز قدیمدر . بوجامعک تاریخی «زبد عمر من عمر» سنه ۸۵۰ بر طبقه مناره عالیسی وار . طهره مرمنده منتهیاتارلرک هر بری افلاک سر چکشم . ساهلرند جماعت صفا ایدرل» (جلد ۲ ، ص ۱۶) .

سلطان مراد «بروسه» ده نادرأ اولطوروردی . اکثر زماخی «ادرنه» ده کچیردی . «ادرنه» اترقی حقیق برپایتخت اولشدی . سفرلر مان کاملأ روم المینده پایلیوردی . پادشاهک ، هدیه یاقین بر موفنده بولونما ی لازمدی . سلطان مراد «ادرنه» بی اعمار ایدیور ، یکی پایتختی سارلر ، جامعلر ومدرسه لره سوله بوددی . سلطان مراد زمانده اولده «ادرنه» ده ییلدریک «کوبهلی جامع» ی . چیلینک «اولو جامع» ی واردی . سلطان مراد ، بولره علاوه ، «اوج شرفهلی جامع» ی اکیال ایتیردی . جامعک بناسنه ایلیک اول عینی وموسی چلیلیر باشلاملر ، اتمامنه موفق اولانامشردی . جامعک بین قایسی واردی . هر قایسنگ اوزربه عریجه تاریخار یازیلشدی .

قبسی بش دانه ایدی . اولیا چیلینک تصویرنه کوره : «بو بین قیعتک درونته استاد نقاش نیجه بیک الوان ملی ، لاجورده ، سیاه ، سیرکون ، اسفر کون بویالر ایله نقش بوقلون عیترتون اغشک امان نظر ایله تاشا ایدن معارفشاس انکشت بردهن اولوب واله و حیران و دمیسته و سرکردان اولور» (جلد ۳ ، ص ۳۲۲) . جامع حرمتک اوزونلنی یوز ، کتیشلکی ایکی یوز قدمدی . اوج حرم قایسی واردی . ستورلی

غایت ظریفدی . حرمتک اووناسنده برده حوض واردی . جامع درت مناره لیدی . «جلوس اولنده آتاپولیدهک ازمیر قلعه سی قدماة نسلدن اولان روملر الدن آلوب آتنده بولدیخی حراخی ودفاخی بو اوج شرفهلی جامعہ صرف ایتشدر» (اولیا چلی ، جلد ۳ ، ص ۴۳۴) .

اولیا چلی جامعک انشاسنه داژده شومعلوماتی وریور : «حتی تخور ماش پاشا زاده الوان بک بنا امینی ایچش . اولرک تخوری اوزده بوجامعک مصارفه مان زرخالص قسندن بدی بیک کیسه مال ازمیر صرف اولشدر . سائر سیم خالص رائج سکک مصارفی خدا ییلور دیشلر . زرا احسانانی مفتوح اولقله اقالیم سیمعه نه قدرشون شتابه مالک نه قدر استاد کاملر وارسه کرم کافی مراد خانک کرمی کورمه کلوب هر بری اوجامعهده بورعترما اثر براقشدر»

اوج شرفهلی جامعدن باشقه «غازی مرادبک» جامی ده مشهوردی . سلطان مرادک مولانا جلال الدین رومی به بولرک حرمق واردی . بوسیدن «ادرنه» ده بر مولوچامک بنا ایتیرمشدی . «بعده ایچنده بر تقرب ایله قان اولوب سلطان مرادک جانی صیقلش ، سیاح خانه تختلرخی قالد یاراق منبر بونده مناره پایدیرمشدی . جامعهده اصلا ستون یوقدی . ایکی پاینده مسافر خانه دنیان ناخانه واردی تکیه جامع اولمازدن اول اکیوز قدر درویشی واردی . بولر «هر هفته سیاح زنگ ایدوب ، طربانی آیین قیلدری اوزمه کاه ، دوکاه ، چارکاه ، پنج کاه ، نوا ، حسین ، بوسهک ، شیران ، کوردی ، جاز مقاملرخی اجرا ایدوب هر یارداست مقامنه قرا» ایدرلردی . کذا علم و معرفت اربابندن مقتدر مثنوی خوانلری ده وارم

مراد غازی ، ادرنده جامعلر و عمارتلردن ماعدا ایکی حام ، بر کاروانسرای ، بر چمعه ، برده بوستان پایدیری . اسکی بوستان ، غازی خداوندکاکردی . مراد غازیک بوستانی شهرک اورتاسنده ایدی . بورادده ائک قیتدار اشیا صایلیردی . طولالربنسک بحر یی اوج یوز قدردی .

مراد غازیدن اول کابن پادشاهلر ده «ادرنه» بی جامعلر ، عمارتلر ، حاملر و چشمه لره اعماراچشلردی . سلطان مراد زمانده «ادرنه» محکم بر پایتخت منظره سی کوستریوردی .

«سرائی» قواق میدانده ایدی . سرائی ، ایلیک اول ، مراد خداوندکار بنا ایتیرمشدی . دها صوکر موسی چلی کتیشله نقش ، اطرائنه جیم دیوارلر پایدیرمشدی . سرائیک محیطی بش بیک آدئدی . مستقبل شکنده ایدی . دیوارلربنسک

یکی مجموعه

بوکسکلی یکری زراعدی . شاله آچیلیر برده میر قایسی واردی . مراد غازی ائک زیاده «خونکار باغیسی سرائی» فی اعمار ایتیردی . طوبه بوتون باغیعی احاطه ایچشدی . هر طرفی سروی ، بنار ، قاقاق و قره آتاجلرله مزیندی . باغیعتک جنوبی واسع ، بر چناردی . باب هاوون بو چنارده آچیلیدی .

سلطان مراد غازی اکثر زماخی «ادرنه» سرانیده کچیردی . جلوسنده (۸۲۴) اون سکز یاشنده برکنجیدی . «صحائف الاخبار» ک روایتنه کورده : «اورته بویلو ، کوسکی اینلو وکنفلری آراسی وسعتو ، دکری یوزلو ، رنگ ومویلی قرمزیه مائل ، پیاض ، شلا کوزلو ، صقالری قوله دیتکلری رنگه مائل ، کورل یوزلو ، کزل خویلو ، شجیع پادشاه اولوب لایسلری اجداد کراملری لایسی کیددی» (جلد ۳ ، ص ۳۳۶) . جلوسندن اون ایکی سنه صوکره (۸۳۶) سلطان مرادی «ادرنه» ده کورن بر طراندوق دولابروکیپر شوصورتله تصویر ایدیریور :

«ذات شاهانه طیفناز وجودلو ، قیصه بولودور . چهره می قاتار مسیدر . کزیش یوزلو ، اسمر بکزی ، براز کوچوک کوزلور ، الماجی کککلری چیققی ، صفالی دکرمیدر . سوله نیلدرکنه کوره سرچمتی ، مشفق ، عالیجناب بر پادشاهدر . کیتلی پارال ، بویوک مالکانهلر بخش واحسان ایلرمن . ستوی ایکی ییچ میلیون دوقه وارداتی واردر . بوندن باشقه ، خزینه حاصلاتی یکری بش بیکه بالغ اولورمش . بصلری خزینه سنده بر میلیون دوقه اولدیغی ، بصلری ده بونک تصد راده سنده بولوندیغی سویلرلر . فضل اولور کوله وجاریلرک بر میلیون قیمنتده بجهوراتی واردر . احوال عایدده روم ایلی ۳۰،۰۰۰ عسکر ویر . پادشاه بونلری ایستدیی بره سوق ایدرک ، بومهم بر مسئلهدر . آتاپولودن ۲۰،۰۰۰ عسکر آلیر . بونکله برابر سلطان مراد هر بوجو دکدر . برده بوفکردهم . چونکه اومدهش عسکری قوتلرله معظم ترقتی حرب ایچون صرف ایشه ، کوردیکی اوقاف تفک مقاومتلره قارش خریستیانلق مالک بویوک برقمینی فتح ائک اونک ایچون ایشدن بیه دکدر .

احمد رفیع

